

AGDENES KOMMUNE

Rusmiddelpolitisk plan 2009 -2012

Vedtatt av kommunestyret 24.06.2009

INNHOILDSFORTEGNELSE

1.	INNLEDNING	4
	Arbeidsgruppas sammensetning	4
	Mandat	4
	Rusmidler og rusmisbruk	5
1.1	Lovverket	6
1.2	Planarbeidet	6
2.	MÅLSETTING OG STRATEGIER	7
2.1	Planens overordnede mål	7
2.2	Strategier	7
3.	RUSMIDDELSITUASJONEN I NORGE	8
3.1	Omsetning av de ulike alkoholgruppene i Norge 1980 og 2007	8
3.2	Statistikk - ungdom som har drukket alkohol	9
3.3	Statistikk - ungdom som har brukt forskjellige stoffer	10
4.	RUSMIDDELSITUASJONEN I AGDENES	11
4.1	Politiets uttalelse	11
4.2	Skolenes uttalelse	11
4.3	Helsesøsters uttalelse	11
4.4	Leges uttalelse	11
4.5	Psykisk helsearbeids uttalelse	12
4.6	Sosialtjenestens uttalelse	12
4.7	Barneverntjenestens uttalelse	12
4.8	Ungdomsrådets uttalelse	12
5.	SALGS- OG SKJENKEBEVILLINGER	13
5.1	Bevillingsperioden	13
5.2	Skjenke- og salgsbevillinger i Agdenes 2005-2008	13
5.3	Om bevillingssøknadene	13
5.4	Omsetning av alkoholholdig drikk 2005 - 2008	14
5.5	Ambulerende skjenkebevilling	14
6.	KONTROLL	15
6.1	Ekstern kontroll	15
6.2	Intern kontroll	15
7.	TILTAK	16
7.1	Forebyggende tiltak som er etablert	16
7.2	Forebyggende tiltak som foreslås	17
7.3	Tiltak for å hjelpe og behandle rusmiddelmisbrukere	17
8.	KUNNSKAPSPRØVEN OM ALKOHOLLOVGIVINGEN	18

9.	GEBYR	19
9.1	Bevillingsgebyr	19
9.2	Kunnskapsprøver	19
9.3	Ambulerende skjenkebevilling	19
10.	EVALUERING OG RULLERING AV PLANEN	19
	RETNINGSLINJER FOR KONTROLLVIRKSOMHET OG SANKSJONER	20
	RETNINGSLINJER FOR SALG- OG SKJENKEBEVILLINGER	22
	FORSKRIFT OM SALGS- SKJENKE- OG ÅPNINGSTIDER	27
	RETNINGSLINJER FOR AMBULERENDE SKJENKEBEVILLING	29

1.0 INNLEDNING:

Alkoholoven § 1-7 d pålegger kommunene å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Det er imidlertid naturlig å se alkohol- og narkotikapolitikken i sammenheng slik at kommunen derfor utarbeider en helhetlig rusmiddelpolitisk plan hvor den alkoholpolitiske inngår.

Den eksisterende planen fra 2004 - 2007 skal rulleres. Planen skal revideres og endres i tråd med utviklingen i kommunen og de lovendringer som er kommet siden den sist ble vedtatt. Alkoholoven ble revidert 1. juli 2005, og denne revisjonen gir kommunene større frihet til å organisere sitt alkoholpolitiske arbeid ut fra en vurdering av lokale forhold.

Hovedutvalg for oppvekst og levekår (HOL) vedtok i møte den 27.02.09, sak 4/09 - rullering av rusmiddelpolitisk plan for Agdenes kommune.

Hovedutvalget nedsatte en arbeidsgruppe bestående av:

Politisk valgt representant, Dag Einar Ysland

Representant fra ungdomsrådet, Kim André Sagberg (valgt av ungdomsrådet)

Psykiatrisk sykepleier Hilde Larsen Meland

Leder fellestjenesten Tove Kristin Selbæk

Sosionom Anne Karin Indergård Ysland

Mandat:

Arbeidsgruppens mandat er å gjennomgå og oppdatere eksisterende rusmiddelpolitiske plan for Agdenes kommune.

Hovedutvalget skal ivareta oppgaven som *styringsgruppe*.

Rusmiddelproblem er sammensatt, og sosial- og helsedirektoratet tilrår at planen bør være både tverrfaglig og tverretatlig. Den bør omfatte alle sider ved kommunens rusmiddelarbeid. Dette innebærer alle typer forebyggende tiltak som for eksempel bevillingspolitikk, informasjonspolitikk, handlingsskapende arbeid, ungdomstilbud og rehabilitering av rusmisbrukere.

Gjennom den kommunale alkoholpolitikken skal en finne balansen mellom på den ene siden ansvar og valgfrihet for enkeltindivid og grupper, og på den andre siden fellesskapet sitt behov for å forebygge skade og fremme folkehelse.

RUSMIDLER OG RUSMISBRUK

Hovedgruppene av rusmidler:

- * Alkoholholdig drikk; defineres i samsvar med alkoholloven, som alkoholholdig drikk som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol, likevel slik at aldersbestemmelsene i alkoholloven § 1-5 får anvendelse på drikk mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol.
- * Legale legemidler; legemidler som blir foreskrevet av lege, og som kan gi en berusende og/eller bedøvende effekt. Herunder legemidler som defineres som narkotiske.
- * Narkotiske stoffer; alle illegale rusmidler, fra hasj til heroin.
- * Tobakk; defineres også som et rusmiddel, spesielt i forbindelse med at det gir et avhengighetsforhold og abstinensreaksjoner i tillegg til ulike helseskader for brukeren og omgivelsene.

Rusmiddelbruk og rusmiddelmisbruk, det er i mange sammenhenger vanskelig å finne gode avgrensinger mellom bruk og misbruk. Vi kan snakke om moderat forbruk, høyt forbruk og misbruk. All bruk av illegale berusende og/eller bedøvende stoffer er ulovlig og dermed et misbruk. Begrepet misbruk i forhold til rusmidler har blitt definert på ulike måter gjennom tidene og det er ikke noen entydig definisjon av begrepet som er heldekkende.

Når bruken av rusmidler gir konsekvenser i form av negative utslag på helse, arbeidsforhold, samliv og andre sosiale forhold, er det misbruk.

1.1 Lovverket

Alkohollovens § 1-7 d pålegger kommunene å ha en alkoholpolitisk handlingsplan:

"Kommunen skal utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Departementet kan gi forskrifter om innholdet av kommunal alkoholpolitisk handlingsplan,"

Det er ikke utarbeidet spesiell forskrift til § 1-7d, men i kommentarer til loven er det sagt at en slik plan *"bør angi de alkoholpolitiske hovedmål og delmål kommunen legger til grunn for sin alkoholpolitikk, og de virkemidlene som vil tas i bruk for å nå målene. F. eks kan virkemidler som tak på antall salgs- og skjenkesteder, åpningstider og kontrolltiltak nedfelles i planen. Planen bør konkretisere hvilke tiltak kommunen vil satse på for å nå den landsomfattende målsettingen om å redusere alkoholforbruket. Planen bør behandles i hver kommunestyreperiode."*

I tillegg til alkoholloven, er det andre lover som bl.a. sosialtjenesteloven, helsetjenesteloven, barnevernloven, smittevernloven og lov om psykisk helsevern som pålegger kommunen en rekke oppgaver innenfor rusmiddelfeltet.

Sosial- og helsedirektoratet har gitt ut *Veileder for kommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan* som er oppdatert i 2006. Denne veilederen legger føringer og gir råd om kommunens arbeid med en helhetlig rusmiddelpolitisk handlingsplan.

1.2 Planarbeidet

Planen er utarbeidet i et samarbeid mellom hovedutvalg for oppvekst og levekår v/nestleder, pleie- og omsorgstjenesten v/psykiatrisk sykepleier, NAV v/sosionom, fellestjenesten v/saksbehandler for alkoholsaker og ungdomsrådet v/ leder. Arbeidsgruppen startet sitt arbeid 19.03.09.

Arbeidsgruppen har anmodet salgs- og skjenkestedene om innspill til planen spesielt med henblikk på retningslinjene og forskriften. Det ble videre sendt henvendelse til politi, kommunelege, helsesøster, psykiatrisk sykepleier, rektorene, ungdomsrådet, barneverntjenesten og sosialtjenesten med anmodning om uttalelse om bruk og misbruk av rusmidler i Agdenes kommune.

2 MÅLSETTINGER OG STRATEGIER

2.1 Planens overordnede mål er å redusere de negative konsekvensene som rusmiddelbruk har for enkeltpersoner og for samfunnet.

Et styrket informasjons- og handlingssskapende arbeid rettet mot ungdom i forhold til rusmidler og rusmisbruk.

God kommunal forvaltning av alkoholloven i samsvar alkoholpolitisk plan for kommunen, og etter retningslinjer og forskrifter utarbeidet for forvaltning av den kommunale alkoholpolitikken.

2.2 Strategier

- ◇ Stimulere foreldre og andre voksne til å gå foran med et godt eksempel ved å redusere rusmiddelbruken generelt og spesielt i samvær med barn og unge.
- ◇ Redusere tilgangen på ulovlige narkotiske stoffer.
- ◇ Bevisstgjøre unge til å utvikle en sunn og positiv livsstil uten bruk av rusmidler.
- ◇ Utvikle det tverretatlige samarbeidet mellom ulike instanser for best mulig å nå de unge med handlingssskapende tiltak når det gjelder rusbruk.
- ◇ God kontroll med salg og skjenking av alkoholig drikk.
- ◇ Arbeide for å heve debutalderen for alkohol.

Agdenes kommune har søkt om tilskudd til styrking av oppfølgingstjenester (STYRK) for rusmiddelmisbrukere. Dette i h.h.t. "opptrappingsplan for rusfeltet" utarbeidet av helse- og omsorgsdepartementet.

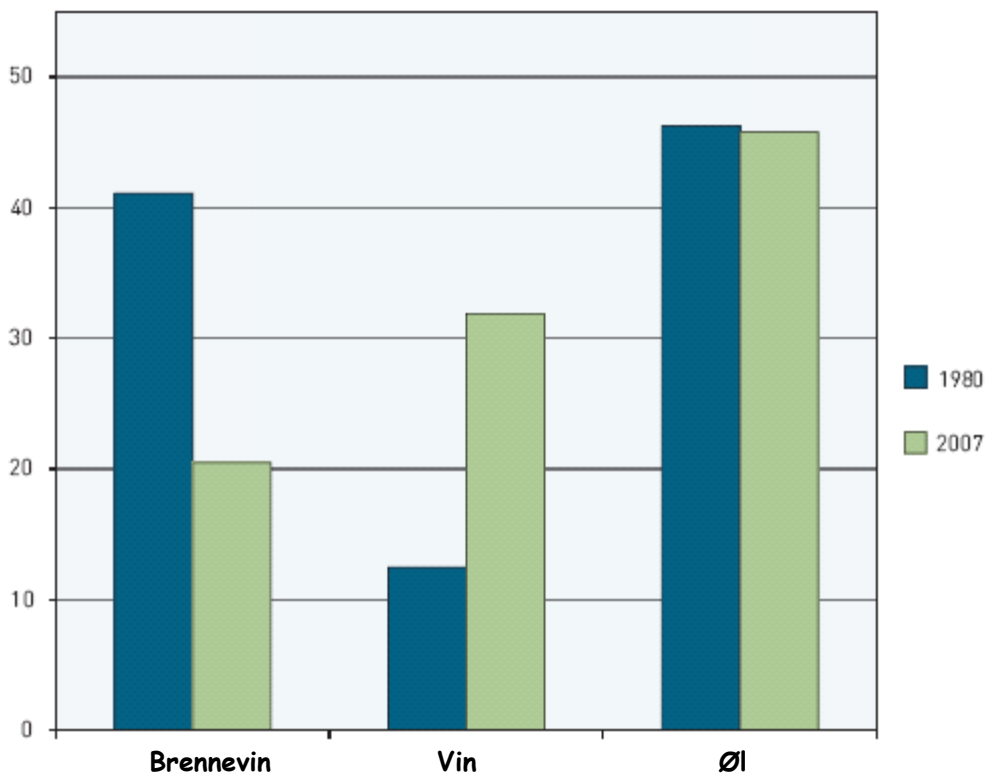
Overordnet mål for regjeringen og i denne planen er å redusere de negative konsekvensene som rusmiddelbruk har for enkeltpersoner og for samfunnet;

- Tydelig folkehelseperspektiv
- Bedre kvalitet og økt kompetanse
- Mer tilgjengelige tjenester og økt sosial inkludering
- Forpliktende samhandling
- Økt brukerinnflytelse og bedre ivaretagelse av barn og pårørende.

3 RUSMIDDELSITUASJONEN I NORGE

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) innhenter årlig tallmateriale fra offentlig statistikk og spesialundersøkelser. Tallmateriale/statistikker som presenteres her er hentet fra instituttets database.

Prosent av omsetning for de forskjellige drikkesortene i Norge 1980 og 2007

Som tabellen viser er brennevinsomsetningen halvert fra 1980 til 2007, mens omsetningen av vin har bortimot blitt tredoblet. Omsetning av øl er nesten uforandret på disse årene.

Prosent av ungdom i Norge som har drukket alkohol noen gang fordelt på kjønn og alder 1971 - 2008

	Gutter	Jenter	15	16-17	18-19	Alle
	<i>Boys</i>	<i>Girls</i>				<i>All</i>
1971	79	74	62	79	85	77
1973	82	77	60	81	90	79
1975	82	78	63	81	91	80
1977	83	80	65	81	92	81
1979	81	81	64	81	92	81
1981	82	79	63	83	89	80
1983	80	79	60	83	89	80
1985	82	79	62	81	92	80
	Gutter	Jenter	15-16	17-18	19-20	Alle
	<i>Boys</i>	<i>Girls</i>				<i>All</i>
1986	86	84	73	88	93	85
1990	85	85	73	89	93	85
1991	86	85	73	89	93	85
1992	83	85	70	89	92	84
1993	81	84	66	88	93	83
1994	80	85	65	87	93	83
1995	82	85	69	87	95	84
1996	81	85	70	88	91	83
1997	81	85	73	87	94	84
1998	83	85	72	86	92	84
1999	80	84	71	86	93	82
2000	83	88	74	87	94	86
2001	78	86	69	87	92	83
2002	79	83	67	87	94	82
2003	84	85	72	88	93	85
2004	78	81	66	84	95	80
2005	80	86	68	87	96	83
2006	74	82	60	85	95	78
2007	75	80	61	86	94	78
2008	75	83	64	86	93	80

Prosent av ungdom i Norge i alderen 15 - 20 år som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1990 - 2008.

	Cannabis	«Sniffet»	Amfetamin o.l. stoffer	Kokain el. «crack»	LSD	Ecstasy	GHB	Heroin o.l. stoffer	Tatt stoff med sprøyte	Antall I alt
	<i>Cannabis</i>	<i>«Sniffing»</i>	<i>Amphetamine and similar substances</i>	<i>Cocaine or «crack»</i>	<i>LSD</i>	<i>Ecstasy</i>	<i>GHB</i>	<i>Heroin and similar substances</i>	<i>Injected drugs</i>	<i>Total number</i>
1990	8,0	8,3	1,2	0,5	0,5	0,3	2 901
1991	8,3	7,6	0,9	0,3	0,5	0,2	3 105
1992	9,0	6,3	1,0	0,3	0,9	0,4	2 897
1993	8,6	6,6	1,2	0,3	0,8	0,6	2 658
1994	8,7	6,5	1,1	0,3	0,4	0,3	..	0,6	0,3	2 469
1995	9,9	6,6	1,6	0,4	0,3	0,9	..	0,8	0,4	2 263
1996	12,3	6,2	2,2	0,5	0,8	1,7	..	0,6	0,3	2 043
1997	13,4	6,6	2,5	1,0	0,9	1,8	..	0,7	0,3	1 971
1998	18,0	5,1	3,7	1,5	1,6	2,6	..	0,7	1,4	1 636
1999	17,8	6,8	4,1	2,1	1,6	2,3	..	1,5	1,1	1 771
2000	18,8	6,7	3,9	2,5	1,8	3,0	..	0,6	1,6	1 706
2001	16,9	5,4	4,6	1,6	1,1	3,0	1,1	0,8	1,0	1 727
2002	14,8	5,4	3,4	1,5	0,8	2,7	0,6	0,4	0,7	1 636
2003	17,0	4,9	4,6	3,2	0,8	3,2	0,8	0,9	0,8	1 789
2004	13,4	6,4	3,5	1,8	0,6	1,9	0,6	0,8	0,6	1 654
2005	15,0	5,5	4,1	2,4	1,1	2,0	1,0	0,9	1,0	1 743
2006	13,1	5,6	3,1	2,2	0,7	1,7	0,8	0,6	0,4	1 571
2007	11,0	5,5	3,2	2,4	0,6	1,8	0,6	0,6	0,6	3 248
2008	10,5	5,1	2,2	1,9	0,3	1,4	0,7	0,4	0,2	2 675

4 RUSMIDDELSITUASJONEN I AGDENES - uttalelser fra:

4.1 Politiet:

Politiet mener det ikke er grunnlag for å hevde at misbruk av alkohol og andre rusmidler har endret seg de siste årene. De kjenner ikke til at det er etablert noe rusmiljø i kommunen. Generelt sett er det svært lite kriminalitet, også få saker som kan relateres til misbruk av rusmidler.

4.2 Skolene:

- > Voksnes holdning til alkoholbruk hos ungdom betenkelig.
- > Ungdommene har sunne holdninger til narkotika - avviser utenbygds ungdom som har befatning med narkotiske stoffer.
- > Positivt med drosjetilbudet "trygt hjem for en 50-lapp".
- > Alkoholvaner blant ungdommer beskrives ofte på sidene deres på Facebook og Nettby.

Uttalelser som bygger på samtale som rektor og rådgiver hadde med elevrådet på ungdomstrinnet 04.05.09:

- > Ca. halvparten av 15-16-åringene drikker alkohol en eller flere ganger i løpet av en 14-dagersperiode (kun helger).
- > 14-15-åringene sier at konfirmasjonen representerer et skille mht drikkemønster, mens elevrådet mener at svært få av 13-14-åringene drikker alkohol.
- > Eldre venner medfører økt forbruk.
- > Ser ut for at debutalder har blitt senere (ett år senere).
- > Ingen kjenner til om det er mulig å få tak i narkotika i Agdenes for ungdommene. Det er ikke akseptert i ungdomsmiljøet i det hele tatt.

4.3 Helsesøster:

Helsestasjonstjenesten har et inntrykk av at det er aksept blant ungdom for tidlig alkoholdebut. Det finnes dokumentasjon på at de fleste begynner å drikke i 9. klasse, og at ingen drikker andre dager enn fredag og lørdag. Ingen holdepunkter for at narkotiske stoffer er akseptert i ungdomsmiljøene.

4.4 Lege:

Ingen uttalelse mottatt

4.5 Psykisk helsearbeid:

Gjennom arbeidet i psykiske helsearbeid ser vi få tilfeller av rusrelatert problematikk. I planperioden har vi ikke sett nye misbrukere. Inntrykket av bruken er at det er aksept for tidlig alkoholdebut blant de unge, og at det ikke er aksept for narkotika. Har ingen undersøkelse/kartlegging å støtte oss på.

4.6 Sosialtjenesten:

Ut fra det som er kjent misbruk er det en gruppe på mellom 5 - 10 personer. Noen har vi tett kontakt med, mens de fleste er det sporadisk kontakt med. Sosialtjenesten antar at det også eksisterer en del skjult misbruk.

Blant ungdom er det svært lite dokumentasjon på hvor stort misbruk det er, men kjente forhold er at det konsumeres en del alkohol på private fester - en arena det er vanskelig å kontrollere.

I den senere tid har sosialtjenesten fått informasjon om at det er prøvd narkotiske stoffer, bl.a. hasj. Det foreligger ingen dokumentasjon på omfanget av misbruket, men det er en tankevekker at denne "grensen" for rus har blitt brutt også her i Agdenes. Det er også en mistanke om at det forekommer blanding av piller og alkohol.

4.7 Barneverntjenesten:

Det foreligger ingen direkte meldinger til barnevernet om bruk/misbruk av rusmidler det siste året, men barneverntjenesten har kjennskap til at en del ungdommer i Agdenes kommune bruker en del alkohol. Det er vanskelig å vurdere omfanget av bruken av alkohol.

4.8 Ungdomsrådet:

Alkoholdebut er for flere ungdommer et halvt år før konfirmasjonen. Jentene stifter ofte kontakt med alkohol tidligere enn guttene. Usikkerhet hva som venter dem på fest er en av årsakene til alkoholbruken. Hvilken vennegjeng og hvilken rolle du har i gjengen er avgjørende for om du klarer å være edru på fest. De usikre blir lettere presset til å drikke, fordi de er redd for å bli utestengt.

Hjemmebrent (til en forholdsvis lav pris) er veldig lett tilgjengelig for unge helt ned i konfirmasjonsalderen. Mange offentlige fester betyr færre ukontrollerte privatfester. På offentlige fester kan unge fra konfirmasjonsalder delta, dette er utrolig viktig for å holde antallet privatfester nede.

Misbruk av narkotiske stoffer er nesten lik null her i kommunen. De fleste ungdommene i Agdenes ser ned på narkotikamisbruk.

5 SALGS- OG SKJENKEBEVILLINGER

5.1 Bevillingsperioden

Kommunal bevilling til salg og skjenking av alkoholholdig drikk kan gis for 4 år av gangen, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

5.2 Skjenke- og salgsbevillinger i Agdenes fra 2005 - 2008

ÅR	Antall salgsbevillinger	Antall skjenkebevillinger
2005	4	5
2006	4	6
2007	4	6
2008	2	5

Antallet skjenkebevillinger har vært forholdsvis stabilt de siste 4 årene. Nedgangen i salgs- og skjenkebevillingene skyldes avvikling av utsalgssted samt opphør av drift p.g.a. brann.

5.3 Bevillingssøknadene

Avgjørelser om salgs- og skjenkebevillinger er iht. alkoholloven overlatt til kommunens frie skjønn.

Kommunene har anledning til å beslutte om det skal gis mer enn et bestemt antall bevillinger til salg og/eller skjenking, d.v.s. et "tak" på antall bevillinger.

Kommunestyret har bestemt at det ikke skal settes noe tak på bevillinger. Også på landsbasis er det blitt mindre vanlig å angi en øvre grense på antall salgs- og skjenkebevillinger. Men selv om det ikke er satt "tak" på antall bevillinger, kan kommunen avslå en søknad med den begrunnelse at man ikke ønsker flere salgs- og skjenkesteder - av en bestemt type eller helt generelt.

Før bevilninger kan gis, skal det foreligge uttalelser fra politi, sosialtjeneste og skattemyndighetene. Det er kommunestyret som avgjør søknader om alminnelige bevilninger.

Kommunene har mulighet til å avslå en skjenkebevillingssøknad med hjemmel i alkohollovens bestemmelser om vandelskrav eller av skjønsmessige hensyn.

Relativt få kommuner avslår skjenkebevillingssøknader (i 2007 - 12 %). Det er enda færre kommuner som avslår søknader om salgsbevilling (i 2007 - 2 %).

Årsaker til avslag på søknader som kan nevnes er:

- 20 % oppga at det skyldtes økonomisk vandel
- 16 % oppga klanderverdig vandel i forhold til alkohollovgivningen
- 15 % oppga lokalpolitiske hensyn som for eksempel nærhet til skole, fortetting av skjenkesteder etc.

5.4 Omsetning av alkohol i Agdenes kommune

Oppgitt i antall liter alkoholholdig drikk.

ÅR	Brennevin	Vin	Øl (skjenkesteder)	Ølutsalg (butikk)
2005	346	70	11328	43571
2006	321	445	10758	49182
2007	292	572	11026	51425
2008	241	242	4503	56400

5.5 Ambulerende skjenkebevillinger

Ambulerende bevillinger kan gis for all alkoholholdig drikk, men bare til *sluttede selskaper*. Avgjørelse av slike søknader er delegert Fellestjenesten.

Med vedtaket sendes "*reglement for ambulerende skjenkebevilling i Agdenes kommune*" vedtatt av kommunestyre 24.06.2009, sak 33/09.

Arrangement hvor det er gitt ambulerende skjenkebevilling kan bli kontrollert på samme måte som ved et skjenkested. Den ansvarshavende skal påse at kravene i alkoholloven blir overholdt og vil være arrangementets juridiske ansvarlige.

Ambulerende skjenkebevillinger skal *ikke* gis i forbindelse med idretts- og barne- og ungdomsarrangement.

Antall ambulerende skjenkebevillinger i tidsrommet 2004 - 2008:

ÅR	ANTALL
2004	10
2005	4
2006	4
2007	4
2008	5

6 KONTROLL

6.1 Ekstern kontroll

Kontrollen med salgs- og skjenkestedene utøves av et eksternt firma. De gjennomfører både anmeldte og uanmeldte kontroller, har samtaler med innehavere og betjening som ledd i en råd og veiledningsfunksjon. De foretar stikkprøvekontroller, bl.a. med henblikk på å kontrollere om det blir avkrevd legitimasjon fra unge som forsøker å kjøpe alkohol.

Etter hver kontroll skrives det rapporter som blir referert hovedutvalget for oppvekst og levekår. Dersom det forekommer brudd på lov og regelverk, legges det fram en saksutredning for hovedutvalget, som avgir en uttalelse. Det er kommunestyret som fatter det endelige vedtak om hvilke sanksjoner eventuelle brudd skal medføre.

Kontrollfirmaet leies også inn av kommunen til kurs for salgs- og skjenkesteder.

6.2 Intern kontroll

Ved siste revisjon av alkoholoven og tilhørende forskrifter ble det innført et nytt krav om internkontroll for alle salgs- og skjenkesteder.

Internkontroll handler om å systematisere den daglige driften av virksomheten slik at kravene i regelverket overholdes.

Den/de ansvarlige for virksomheten skal:

- ha oversikt over krav i bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven som gjelder for virksomheten,
- sørge for at ansatte i virksomheten har tilstrekkelige kunnskaper og kompetanse til å overholde kravene til virksomheten, herunder kravene til internkontroll,
- ha oversikt over hvordan virksomheten er organisert og hvordan oppgaver og ansvar er fordelt,
- ha rutiner for å sikre overholdelse av krav i bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven som gjelder for virksomheten,
- ha rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik,
- foreta systematisk og regelmessig gjennomgang av internkontrollen.

7 TILTAK

7.1 Forebyggende tiltak som er etablert

- Kontroll av salgs- og skjenkesteder

Avtale med et vaktsselskap om å foreta kontroller spesielt med fokus på salgs- og skjenkestedenes håndtering av alder og beruselse. Vaktsselskapet kontrollerer også rutiner vedr. internkontroll.

- "Trygt hjem for en 50-lapp"

Fylkestinget vedtok i desember 2005 å tilby ordningen "Trygt hjem for en 50-lapp" til alle kommuner i fylket (unntatt Trondheim, som allerede har et godt kollektivtilbud). Det er lagt opp til et spleiselag, og det er opp til den enkelte kommune om å delta. Ordningen innebærer alle mellom 15 og 22 år i deltakerkommunene tilbys skyss hjem fra arrangementer på fredags- og lørdags kveld, for den nette sum av kr 50,-. Målgruppen gis her en mulighet for å velge sikker (og rimelig) transport heim fra fest el. andre ungdomsarrangementer

- "MOT"

En ideell og landsomfattende stiftelse. MOT skal skape varmere og tryggere oppvekstmiljø for barn og ungdom slik at livskvalitet økes, og mobbing, vold og rusmisbruk reduseres og forebygges.

- Helsestasjon for ungdom

Dette er en arena hvor ungdom kan ta opp "alle slags problemer", også rusrelaterte.

- Felles møteplass for de som jobber med problematikk knyttet til rus.

7.2 Forebyggende tiltak som foreslås:

Kommunen har i februar 09 søkt fylkesmannen (jfr opptrappingsplan for rusfeltet) om midler til rusarbeid, og disse midlene skal bl.a. brukes på tiltakene som foreslås i planen.

- Rusfrie arrangement for ungdom.
- Rusfrie arrangement med høy voksentetthet.
- Holdningsskapende arbeid, opplysning og informasjon i form av f. eks:
 - Undervisning
 - Informasjon om skader
 - Bevisstgjøring om alkoholfrie soner
 - Lokale kampanjer, gjerne knyttet opp mot nasjonale satsinger
 - Håndhevelse av forbudet mot alkoholreklame på salgs- og skjenkesteder
 - Kartlegging av russituasjonen i kommunen.
 - Kompetanseheving til de som jobber med rusproblematikk i kommunen.

Ansvarsfordeling og samarbeid:

Tverretatlig samarbeid, samarbeid med andre offentlige virksomheter som politiet og samarbeid med frivillige organisasjoner og private aktører er en forutsetning for at tiltakene skal kunne gjennomføres.

Samarbeidpartnere vil være: grunnskole, barnehage, lege, politi, helsesøster, barnevern, psykiatritjenesten, ergoterapeut, PPT, NAV, brukerorganisasjoner, ungdomsrådet, elderrådet, rådet for funksjonshemming, evt. tannhelsetjenesten, fylkesmannen og nabokommuner.

7.3 Tiltak for å hjelpe og behandle rusmiddelmisbrukere

I dette punktet er det beskrevet tiltak som retter seg mot personer som allerede er i en misbruksituasjon av ulik karakter og omfang.

Det som settes i verk av tiltak for denne gruppa må være individuelt tilpasset, hvor hovedmålet må defineres i samarbeid med berørte parter, jf. sosialtjenestelovens § 8-4. Målsettingen kan variere; det kan bl.a. være å hjelpe personer ut av misbruket, i andre sammenhenger snakker man om å hindre forverring eller lindring av kroniske tilstander.

Sosialtjenesten må ofte forholde seg til, og arbeid med, klientens ambivalens og ulik grad av motivasjon.

I følge sosialtjenesteloven, kap. 6 skal sosialtjenesten:

- > hjelpe den enkelte til å komme bort fra sitt misbruk
- > gi råd/veiledning samt hjelp til misbrukernes familie
- > sørge for behandlingsopplegg i nærmiljøet eller egnet institusjon
- > utarbeide tiltaksplan for rusmiddelmisbrukere som er i institusjon etter vedtak med hjemmel i § 6-2 eller 6-2a.

Tiltak overfor misbrukere som kommunen kan benytte:

- ◇ Poliklinisk behandling
- ◇ Institusjonsbehandling
- ◇ Legemiddelassistert rehabilitering
- ◇ Tiltak for gravide misbrukere
- ◇ Bruk av frivillige tiltak og selvhjelpsgrupper
- ◇ Tiltak ved ettervern
- ◇ Sosial sammenkomst med ulike aktiviteter
- ◇ Andre tiltak som gir økt mestring og selvfølelse

8 GJENNOMFØRING AV KUNNSKAPSPRØVEN OM ALKOHOLLOVGIVNINGEN

Kommunen er ansvarlig for å gjennomføre kunnskapsprøve for styrer og stedfortreder i virksomheter som søker om salgs- og skjenkebevilling. Det kan gjøres unntak fra kravet om stedfortreder når det kan virke urimelig blant annet av hensyn til salgs- og skjenkestedets størrelse.

9 GEBYR

9.1 Bevillingsgebyr

Bevillingshavere skal betale et gebyr alt etter omsatt alkoholholdig drikk. Gebyret utgjør pr. år minimum kr. 1.200 for salg og kr. 3.500 for skjenking. Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlig tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere. For eksempel dersom salgs-/skjenkestedet har vært i drift deler av året.

Kommunen følger de til enhver tid gjeldende satser fastsatt av sentrale myndigheter.

Gebyret betales pr. 2009 etter følgende satser:

Salg:

- *Kr 0,17 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1*

Skjenking:

- *Kr. 0,34 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1*
- *Kr. 0,94 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2*
- *Kr. 3,07 pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.*

9.2 Kunnskapsprøver:

kr. 300 pr. prøve som skal avlegges.

9.3 Ambulerende skjenkebevilling:

kr. 250 pr. bevilling

13 EVALUERING AV PLANEN

Den rusmiddelpolitiske planen bør behandles i hver kommunestyreperiode. I forbindelse med rulleringen skal planen evalueres. Det skal samtidig foretas en ny kartlegging og vurdering av rusmiddelsituasjonen i kommunen samt en vurdering av tiltakene. Vurderingene legges til grunn for rullering av planen og være bestemmende for hvorvidt det er behov for endringer i tiltaks- og virkemiddelapparatet.

RETNINGSLINJER FOR KONTROLLVIRKSOMHET OG SANKSJONER VED BRUDD PÅ ALKOHOLLOVEN VED SALGS- OG SKJENKESTEDER I AGDENES KOMMUNE.

KONTROLLVIRKSOMHETEN:

Kontrollene ved alle salgs- og skjenkesteder i Agdenes kommune blir utført av et eksternt firma som er engasjert av kommunen. Kontrollene skal utføres så ofte som behovet tilsier det, men minimum 3 ganger årlig. Kontrollene som kan foregå åpent eller anonymt skal først og fremst kontrollere følgende forhold:

- At salg og skjenking av alkohol ikke skjer til personer under 18 år
- At det ikke skjenkes brennevin til personer under 20 år.
- At det ikke selges eller skjenkes alkohol til personer som er åpenbart beruset eller i ferd med å bli åpenbart beruset.
- At salg og skjenking av alkohol bare skjer innenfor de vedtatte salgs- og skjenketider.
- At alkoholreklamerforbudet overholdes.

SANKSJONER:

Overtredelse av alkoholloven fører ikke til at en bevilling faller bort umiddelbart. Ved grove overtredelser av loven kan bevillingen inndras for resten av bevillingsperioden.

Agdenes kommunestyre har vedtatt retningslinjer for reaksjoner ved overtredelse av alkoholloven. Retningslinjenes utgangspunkt er at en bevilling inndras dersom det har skjedd alvorlige brudd på alkoholloven. Ved mindre grove brudd sendes det en skriftlig advarsel til bevillingshaver.

Felles for alle tilfeller der det foreligger brudd på alkoholloven er at bevillingshaver blir tilskrevet. I brevet blir han forelagt kopi av kontrollrapporten eller politirapporten eller annet som kan danne grunnlaget for en reaksjon. Bevillingshaver blir i brevet også varslet om at kommunen som bevillingsmyndighet vurderer å reagere på overtredelsen enten ved en skriftlig advarsel eller ved inndragning av bevillingen.

I de tilfeller der en vurderer inndragning av bevillingen blir bevillingsinnehaver også orientert om hvor lang inndragningsperiode som blir vurdert. Bevillingshaver blir gitt anledning til å uttale seg om saken og gi sin tilbakemelding. Fristen for å gi tilbakemelding er vanligvis 3 uker.

Når bevillingshavers frist til å gi tilbakemelding er utløpt blir saken vurdert av Hovedutvalg for oppvekst og levekår. Hovedutvalget avgir uttalelse til kommunestyret som igjen fattet det endelige vedtaket i saken.

I korthet fastsetter Agdenes kommunes retningslinjer følgende reaksjoner for følgende overtredelser:

Bevillingen inndras i minimum 14 dager allerede etter første gangs overtredelse dersom:

- Det er solgt eller skjenket alkohol til person som ikke fyller alderskravene.
- Det er solgt eller skjenket alkohol til personer som er åpenbart beruset.
- Det er avdekket vesentlig brudd på brannforskriftene.

Bevillingen inndras i minimum 3 måneder dersom:

- Det avdekkes vesentlige brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser
- Det avdekkes vesentlige brudd på skatte- og avgiftslovgivningen.

Bevillingen inndras inntil bevillingshaver selv sender inn nødvendig dokumentasjon i følgende tilfeller:

- Bevillingen inndras dersom omsetningsoppgaven ikke er levert innen fristen.
- Bevillingen inndras da inntil oppgaven blir innlevert.
- Bevillingen inndras dersom bevillingsgebyret ikke betales etter betalingspåminnelse.
- Bevillingen inndras inntil gebyret blir betalt.

Andre brudd på alkoholloven fører til at det ved første gangs overtredelse blir reagert med en advarsel. Ved gjentatte overtredelse kan bevillingen inndras for et tidsrom på fra 1 uke til 3 måneder. Ved ytterligere overtredelser blir bevillingen inndratt for resten av bevillingsperioden.

Det vises for øvrig til Agdenes kommunes retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger.

RETNINGSLINJER FOR SALG- OG SKJENKEBEVILLINGER I AGDENES KOMMUNE - perioden 2009 - 2012

Innholdsfortegnelse:

- Kap. 1 Innledning
- Kap. 2 Vilkår
- Kap. 3 Salgsbevillinger for alkoholholdig drikk under 4,8 volumprosent
- Kap. 4 Skjenkebevillinger
- Kap. 5 Skjenkebevilling for en bestemt anledning
- Kap. 6 Ambulerende skjenkebevillinger
- Kap. 7 Tillatelser til uteservering
- Kap. 8 Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger
- Kap. 9 Reaksjoner ved overtredelse av alkoholloven
- Kap. 10 Bevillingsperiode

Kap. 1 Innledning

- 1.1 Agdenes kommunes alkoholpolitikk skal i bevillingsperioden 2009 - 2012 bygge på alkohollovens formål om å begrense skader forårsaket av alkoholbruk og å redusere forbruket av alkohol.
- 1.2 Retningslinjene gjelder for alle søkere, dog slik at bevillinger som overdras eller fornyes kan gis samme konsept, og på samme vilkår som tidligere.

Kap. 2 Vilkår

Ved første gangs tildeling av bevilling må bevillingshaver dokumentere følgende:

- Brukstillatelse fra bygningsmyndighetene
- Godkjennelse etter næringsmiddelovgivningen
- Registrering i enhetsregisteret
- Avlagt etablererprøve i serveringsloven og kunnskapsprøve i alkoholloven

Kap. 3 Salgsbevillinger for alkoholholdig drikk under 4,8 volumprosent

- 3.1 Salgsbevillinger kan bare tildeles dagligvareforretninger. Med dagligvareforretninger menes forretninger som fører matvarer og andre nærings- og nytelsesmiddel, dyremat, vaske- og rengjøringsartikler m.v.
- 3.2 Vareutvalg rettet mot spesielle forbrukergrupper anses for å være tilstrekkelig når det dekker alminnelig dagligvarebehov for disse gruppene.

- 3.3 Det er omsetningen av vareslagene som er avgjørende hvorvidt stedet regnes som en dagligvarebutikk eller som en kiosk, vareutvalget i hyllene er ikke tilstrekkelig.
- 3.4 I spesielle tilfeller kan det gjøres unntak fra retningslinjene dersom dette er hensiktsmessig ut fra en helhetsvurdering.

Kap. 4 Skjenkebevillinger

- 4.1 Skjenkebevillinger for øl, vin og brennevin kan tildeles følgende kosepter; Spisesteder, skjenkesteder med liten eller ingen matservering, hoteller/moteller og selskapslokaler.
- 4.2 I utgangspunktet tildeles nye bevillinger i hovedsak spisesteder. Nye bevillinger til andre konsepter kan tildeles etter konkret vurdering.
- 4.3 Ved utvidelse av steder med skjenkebevilling må det fattes nytt vedtak om tildeling av bevilling for det utvidede arealet.
- 4.4 Alle steder med skjenkebevilling skal ved synlig plassert skilting opplyse om aldersbestemmelsene ved stedet.

Kap. 5 Skjenkebevilling for en bestemt anledning

- 5.1 Kommunen kan gi bevilling for en enkelt bestemt anledning. Bevillingen må knytte seg til en bestemt tidsangitt begivenhet. Det må gis særskilt bevilling for hvert enkelt arrangement.
- 5.2 Kommunestyret har delegert avgjørelsesmyndigheten for tildeling av skjenkebevilling for en bestemt anledning til rådmannen. Bevillingsperiode inntil 7 dager.

Kap. 6 Ambulerende skjenkebevillinger

- 6.1 I medhold av alkoholloven § 4-5 har kommunestyret mulighetene for å gi ambulerende skjenkebevilling. Det er ikke satt noe tak på antall slike bevillinger.
- 6.2 Søknad stiles til kommunen, og det betales inn et fastsatt gebyr for slik bevilling. Kommunestyret har delegert avgjørelsesmyndigheten for tildeling av ambulerende skjenkebevilling til rådmannen.

Kap. 7 Tillatelser til utservering

- 7.1 Uteservering kan skje fram til kl. 01.00. Uteservering kan, natt til lørdag og søndag samt dager før høytidsdager og helligdager, skje til kl. 02.00
- 7.2 Tillatelse til utservering gjelder for det areal som er oppgitt i vedtaket. Tillatelsen gjelder det driftskonsept som er oppgitt i søknaden.
- 7.3 Skjenkearealet på utserveringen må være klart avgrenset.
- 7.4 Før tillatelse til utservering tas i bruk, skal det bekreftes:
- at søker har lovlig adgang til å benytte arealet til utservering
 - at plan- og bygningsmyndighetene har godkjent utservering med evt. innretninger
 - at mattilsynet har gitt de nødvendige tillatelser for bruk av utserveringen.

Kap. 8 Kontroll med salgs- og skjenkesteder

- 8.1 Kontroll av salgsstedene skal utgangspunktet foretas av en kontrollør. Dersom spesielle forhold tilsier det, eller ved stikkprøvekontroller kan kontrollen utføres av to personer. Kontroll av salgsstedene skal bl. a. omfatte:
- Salg til åpenbart berusede personer
 - Aldersgrensebestemmelsene for kunder som kjøper øl/rusbrus og for betjening som selger dette.
 - Salg ut over bevillingens omfang
 - Kontroll av omsetningsform
- 8.2 Skjenkekontroll skal i utgangspunktet utføres av to personer som sammen kontrollerer skjenkestedene.

Kontroll av skjenkesteder skal bl.a. omfatte:

- skjenking til åpenbart beruset person
- aldersbestemmelser for gjester og skjenkepersonale
- skjenketid/åpningstid
- eventuell forbud mot skjenking
- skjenking ut over bevillingens omfang
- skjenkestedets plikt til å føre alkoholsvak og alkoholfri drikk

- forholdet mellom betjeningens antall, gjesteantallet og skjenkestedets beskaffenhet
- om skjenkestedet overholder alkoholreklameforbudet
- generell orden i lokalet

Kap. 9 Reaksjoner ved overtredelse av alkoholloven

Det er viktig med et konsekvent, rettferdig og forutsigbart reaksjonssystem i de tilfeller alkohollovens bestemmelser ikke overholdes.

Brudd på alkoholloven eller dens forskrifter inndeles i 3 grupper etter prikkbelastningssystem.

9.1 Overtredelser som medfører 1 prikk (mindre alvorlige brudd):

- * mangler alkoholfrie alternativer
- * mangler ved skjenkekart
- * brudd på reklamebestemmelsene
- * brudd på de generelle regler om opplæring for dørvakter og ansatte som arbeider med servering av alkohol

9.2 Overtredelser som medfører 2 prikker (mer alvorlig brudd):

- * alkohol medbringes utenfor godkjent skjenkeareal, eller det nytes medbrakt alkohol
- * det gis fortsatt alkoholservering ved bord der åpenbart beruset person ikke er vist ut

9.3 Overtredelser som medfører 5 - 8 prikker (svært alvorlig brudd):

- * skjenking/salg ut over tillatt skjenke-/salgssted
- * åpenbart beruset person som gis adgang til skjenkestedet/salgsstedet ikke blir vist ut før kontrolløren gjør oppmerksom på forholdet
- * det skjenkes/selges alkohol til åpenbart beruset person
- * det skjenkes/selges alkohol til eller av person som ikke oppfyller alderskravene.

9.4 Prikkbelastningsreaksjoner:

- * 1 til 4 prikker - skriftlig advarsel
- * 5 til 8 prikker - inndragning av bevillingen i inntil 2 uker
- * 9 prikker - inndragning av bevillingen i inntil 1 måned
- * 10 prikker - inndragning av bevillingen i inntil 2 måneder

9.5 Prikkbelastningsvarighet:

Ved oppsummering av prikkbelastninger, er det overtredelser i løpet av de siste 12 måneder forut for den siste hendelsen som legges til grunn. Etter en inndragningsperiode starter bevillingshaver på nytt uten prikkbelastning.

9.6 Kommunestyret eller den kommunestyret bemyndiger gis fullmakt til å tildele skriftlige advarsler og prikkbelastninger. Saker som kan føre til inndragning av bevilling behandles av kommunestyret, som fatter det endelige vedtak.

Kap. 10 Bevillingsperioden:

Tildelingene av bevilling for alkoholholdig drikkevarer gjelder fram til 30.06 året etter hvert kommunestyrevalg dersom ikke annet er fastsatt i enkeltvedtak.

FORSKRIFT OM SALGS-, SKJENKE- OG ÅPNINGSTIDER I AGDENES KOMMUNE (Vedtatt av kommunestyret i møte 24.06.2009 - sak nr. 33/09) Ikrafttredelse samme dato.

Fastsatt med hjemmel i lov av 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk med endringer, sist endret 16.02.2007 og lov av 13. juni 1997 nr. 55 om serveringsvirksomhet § 15 med endringer, sist endret 01.01.08. Denne forskrift erstatter tidligere vedtak om salgs-, skjenke- og åpningstider.

1. SALGSTID FOR ALKOHOLHOLDIG DRIKK UNDER 4,8 VOLUMPROSENT ALKOHOL

Salg og utlevering av alkoholholdig drikk under 4,8 volumprosent alkohol kan skje fra kl. 08.00, alle dager hvor salg er tillatt. Salg og utlevering kan skje fram til kl. 20.00 på hverdager og til kl. 18.00 på dager før søn- og helligdager, med unntak av dagen før Kristi himmelfartsdag hvor salg kan skje fram til kl. 20.00.

2. SKJENKETIDER

2.1. Skjenkestart

2.1.1 Skjenketider for øl, rusbrus og vin er fra kl. 08.00, med unntak av søn- og helligdager hvor skjenketiden er fra kl. 12.00.

2.1.2 Skjenketiden for brennevin er fra kl. 13.00.

2.2. Skjenkeslutt

2.2.1 Alminnelig skjenketid for øl, rusbrus, vin og brennevin er til kl. 01.00

2.2.2 Natt til lørdag og søndag, samt dager før høytidsdager og helligdager er kl. 02.00.

2.2.3 Alminnelig skjenketid ved *uteservering* er tillatt fram til kl. 01.00, dog med den begrensning at all musikk og underholdning er avsluttet kl. 22.00. Det kan gis dispensasjon for en enkelt anledning.

2.2.4 Uteservering natt til lørdag og søndag, samt dager før høytidsdager og helligdager er kl. 02.00

2.2.5 Utvidet skjenketid for øl, rusbrus, vin og brennevin kan for enkelte anledninger, både for innvendig og utvendig lokalitet, gis fram til kl. 03.00.

2.3. Fortæringstid:

Konsum av utskjenket alkohol skal opphøre senest en halv time etter utløpet av skjenketiden.

3 ÅPNINGSTIDER FOR SERVERINGSSTEDER UTEN SKJENKEBEVILLING

Serveringssteder uten skjenkebevilling kan holde åpent hele døgnet.

RETNINGSLINJER FOR AMBULERENDE SKJENKEBEVILLING I AGDENES KOMMUNE

(Alkoholloven av 02.06.89 med endringer)

(Forskrift av 08.06.05 om omsetning av alkoholholdig drikk - med endringer)

(Kommunestyrets vedtak av 24.06.09, sak 33/09)

1. Ambulerende skjenkebevilling kan gis for øl, rusbrus, vin og brennevin, og skal bare gis for skjenking i sluttet lag.
2. Ved søknad skal ansvarshavende oppgis, og denne er ansvarlig for at skjenkingen foregår i overensstemmelse med alkoholloven og bestemmelser gitt med hjemmel i denne. Ansvarshavende har plikt til å sette seg inn i sentrale forskrifter og lokale bestemmelser når det gjelder skjenking av alkohol, herunder også sørge for at alle som får befattning med skjenkingen, spesielt er kjent med bestemmelsene inntatt under pkt. 3.
3. De meste sentrale bestemmelser er:
 - a) Skjenking av brennevin skal ikke skje til person under 20 år. Skjenking av annen alkoholholdig drikk skal ikke skje til person under 18 år. De som utøver skjenkingen skal kreve legitimasjon i tvilstilfeller. Aldersbestemmelsene gjelder også for de som utøver skjenkingen. Heller ikke gjester har anledning til å formidle alkohol til personer under de nevnte aldersgrensene.
 - b) Brennevin skal bare skjenkes i mengder á 2 og 4 cl. Dette gjelder ikke for servering av cocktails.
 - c) Det skal ikke skjenkes alkoholholdig drikk til person som er åpenbart beruset.
 - d) Det skal påses at gjester ikke nyter medbrakt alkoholholdig drikk, eller medtar alkoholholdig drikk ut av skjenkestedet (dersom bevillingen ikke tillater skjenking for utvendig lokalitet)
4. Alminnelig skjenketid for brennevin er fra 13.00 til kl. 01.00. Natt til lørdag og søndag, samt dager før høytidsdager og helligdager kl. 02.00. Skjenketid for øl, rusbrus og vin er fra kl. 08.00 med unntak av søn- og helligdager hvor skjenketiden er fra kl. 12.00.

Konsum av utskjenket alkoholholdig drikk må opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp.

Det kan for en enkelt anledning gis dispensasjon fra ovennevnte bestemmelser om skjenketid innenfor rammer gitt i Alkohollovens § 4-4.

5. Det skal betales en kommunal avgift for ambulerende skjenkebevilling i.h.h. til alkoholforskriften § 6-2 og merknadene til denne.
6. Ikrafttreden 24.06.09.